

Gmina Pelplin

99. rocznica śmierci Stefana Łaszewskiego

Kategoria - Aktualności

Data publikacji -20 marca 2023 godz. 11:30

Dzisiaj przypada 99. rocznica śmierci Stefana Łaszewskiego - Pierwszego Wojewody Pomorskiego w wolnej Polsce. Zmarł on 20 marca 1924 r. w Warszawie i pochowany został w Pelplinie, zgodnie z wolą wyrażoną wielokrotnie przed śmiercią. Silnie związany z naszym miastem, gdzie spędził lata młodości i uczęszczał do ówczesnego progimnazjum biskupiego Collegium Marianum. Odegrał niemałą rolę w procesie powrotu Pomorza, w tym Pelplina, do odrodzonej Polski. Na międzynarodowych forach przedstawiał konieczność przyłączenia Pomorza do Macierzy - stwierdzając, że bez Pomorza nie ma wolnej Polski. Nie zważając na grożące mu niebezpieczeństwo, zwoływał tajne zebrania działaczy pomorskich, pobudzał ich do pracy i przelewał w ich serca wiarę w bliski powrót Pomorza do Macierzy.

W rocznicę śmierci Stefana Łaszewskiego Burmistrz Miasta i Gminy Pelplin Mirosław Chyła złożył na jego grobie wiązanek kwiatów. Tym symbolicznym gestem wyraził pamięć i szacunek dla wielkiego patrioty i działacza niepodległościowego, który spoczął w pelplińskiej ziemi.

Życiorys Stefana Łaszewskiego

Stefan Łaszewski - urodził się 8 stycznia 1862 r. w Brąchnówku w powiecie toruńskim. Wychował się w tradycyjnej rodzinie ziemiańskiej. Jego ojciec, Julian Łaszewski, był działaczem społeczno-gospodarczym i dwukrotnie posłem do sejmiku pruskiego, a matka Emilia pochodziła z rodziny Prądyńskich.

Pierwsze nauki Stefan Łaszewski pobierał w domu rodzinnym. Następnie uczył się w Collegium Marianum w Pelplinie i gimnazjum w Chełmnie. Był tam członkiem kółek filomackich. W wieku 20 lat rozpoczął studia prawnicze we Wrocławiu i w Berlinie. W stolicy Dolnego Śląska należał do Towarzystwa Literacko-Słowiańskiego. Doktorat z prawa cywilnego i kanonicznego uzyskał w 1886 r. na uniwersytecie w Lipsku. Praktykę sądową odbył w Berlinie.

W roku 1892, w wieku 30 lat, zamieszkał na stałe w Grudziądzu. Tam wraz z Kazimierzem Wysockim prowadził kancelarię adwokacką. Nie ograniczał się tylko do działalności zawodowej. Wkrótce dał się poznać jako obrońca Polaków przed sądami pruskimi, a także włączył się w działalność kilku organizacji polskich, np.

Towarzystwa Przemysłowców Polskich, Banku Ludowego, Towarzystwa Czytelni Ludowych. Był również prezesem niezwykle użytecznego Towarzystwa Pomocy Naukowej dla Młodzieży Prus Zachodnich i członkiem wielce zasłużonego Towarzystwa Naukowego w Toruniu.

W latach 1912-1918 Stefan Łaszewski posłował do Parlamentu Rzeszy Niemieckiej z okręgu Kartuzy-Puck-Wejherowo. W latach 1917-1918 był już wiceprezesem Koła Polskiego w Berlinie. Wspierał działania integracyjne rodaków w zaborze pruskim. Dlatego m.in. należał do Rady Narodowej, wszedł w skład prokoalicyjnego Komitetu Międzypartyjnego w Poznaniu. W tym czasie był już znanym, popularnym i uznanym reprezentantem Polaków dzielnicy pruskiej.

W dniach 3-5 grudnia 1918 r. Stefan Łaszewski należał do liderów obradującego legalnie w Poznaniu Polskiego Sejmu Dzielnicowego. Został wybrany na członka Naczelnej Rady Ludowej (NRL) i jednego z sześciu jej komisarzy. Komisariat NRL odgrywał wiodącą i niezwykle pożyteczną rolę, aż do czasu powstania Ministerstwa byłej Dzielnicy Pruskiej. S. Łaszewski został de facto komisarzem NRL na dwie prowincje: Prusy Zachodnie i Prusy Wschodnie. Przez kilka miesięcy kierował Podkomisariatem NRL na Prusy Królewskie w Gdańsku. Współpracował także z tajną Organizacją Wojskową Pomorza.

Dekretem naczelnika państwa z 7 lutego 1919 r. Stefan Łaszewski został posłem na Sejm Ustawodawczy jako "poseł z Prus Królewskich". Był bezpartyjnym, ale został członkiem Klubu Parlamentarnego ZLN. W Sejmie miał okazję poznać najbardziej znanych polityków polskich, współtwórców II Rzeczypospolitej Polskiej. W związku z decyzją konferencji wersalskiej o przyznaniu Polsce Pomorza Gdańskiego S. Łaszewski stał się postacią pierwszoplanową. Nic więc dziwnego, że już w październiku 1919 r. został mianowany na stanowisko wojewody pomorskiego. Faktycznie w styczniu i lutym, Pomorze powróciło, po blisko 150 latach niewoli pruskiej, do Polski. S. Łaszewski jako wojewoda urzędował początkowo w Poznaniu, a od 18 stycznia 1920 r. w Toruniu. Zorganizował wtedy Pomorski Urząd Wojewódzki i tworzył podstawy polskiej administracji na terenie województwa pomorskiego.

Zmarł 20 marca 1924 r. i został pochowany na pelplińskim cmentarzu. W procesji do katedry i nabożeństwie żałobnym uczestniczyli członkowie kapituły, kilkudziesięciu księży, klerycy z seminarium, uczniowie szkół, bractwa i stowarzyszenia ze sztandarami. Żałobne nieszpory odprawił ks. J. Bartkowski w asyście licznie zebranego duchowieństwa. Wobec niezaprzeczalnych zasług śp. dr Łaszewskiego dla Kościoła i narodu, Kapituła chełmińska nie mogła odmówić zmarłemu oddania ostatniej przysługi otwierając przed nim dla odprawiania obrządków pogrzebowych podwoje katedry, pisał 1.04.1924 r. Pielgrzym.